

Beursvisie

Jaargang 40
Nummer 1
2026

Ottema-Kingma Stichting,
traditie en toekomst

FamiliestatuuT:
Waar moet je aan denken?

Sprong in productiviteit aanstaande

Ottema-Kingma Stichting, traditie en toekomst

Iedere Beursvisie verschijnt er een artikel over een stichting of vereniging die gelieerd is aan een cliënt van Bank ten Cate & Cie. Ditmaal gaat het over de Ottema-Kingma Stichting, die een omvangrijke erfgoedcollectie in haar bezit heeft en beheert.

De Ottema-Kingma Stichting maakt momenteel een professionaliseringsslag. De snel veranderende erfgoedsector vraagt om een nieuwe benadering en een frisse blik. De kerntaak, het aankopen van belangrijke stukken die het verhaal van Friesland vertellen, wordt echter niet uit het oog verloren.

Het was de Leeuwarder notaris Nanne Ottema die in 1938, samen met zijn echtgenote, de Ottema-Kingma Stichting (OKS) in het leven riep. Sindsdien ontfermt de OKS zich over een omvangrijke en nog altijd groeiende collectie van maar liefst 34.000 kunst- en cultuurhistorische objecten, van textiel tot meubelstukken en van schilderijen tot zilverwerk. Veel van die objecten zijn in bruikleen bij noordelijke musea, sommige stukken liggen opgeslagen in depot.

De stichting, tevens een vermogensfonds, ziet het als haar taak om musea, onderzoekers, kunstenaars en erfgoedinstanties te steunen bij aankopen, restauraties, onderzoek, publicaties en educatie. Zij financiert een bijzonder hoogleraarschap aan de Radboud Universiteit in Nijmegen en

houdt iedere twee jaar een symposium over cultureel erfgoed.

Cultuur als verbindende factor

De OKS beschouwt het als haar kerntaak om erfgoed van en voor Friesland te bewaren, te verrijken en te ontsluiten. In de woorden van voorzitter Ger Jaarsma: “Cultuur is een belangrijke verbindende factor in de samenleving. De OKS staat voor verzamelen en behouden. Voor stimuleren en delen. De collectie is er voor iedereen die geïnteresseerd is in de rijke Friese cultuur en in kunst en cultuur in Friesland. Ieder stuk vertelt een verhaal over wat ons bindt en wat ons drijft.”

Maar de erfgoedsector verandert snel. Grenzen tussen disciplines vervagen, publiek en partners stellen andere eisen. In deze context werkt de OKS toe naar een professionelere, toekomstgerichte organisatie. De stichting wil haar rol als fonds voor verzamelaars, als expertisepartner en als initiator van erfgoedprojecten uitbreiden, onder meer door nauwer met musea samen te werken.

Transparant en publieksvriendelijk

“De eerste stappen zijn inmiddels

gezet”, vertelt bestuurslid Coromandel Brombacher. Onder haar regie ontstonden een nieuwe huisstijl en een vernieuwde website: transparanter en publieksvriendelijker. “Wij willen laagdrempelig zijn en toegankelijk, makkelijk benaderbaar voor onderzoekers, musea en gewone belangstellenden. Onze site is het podium waarop wij onze mooie collectie ontsluiten en verhalen kunnen vertellen over Frijlands rijke verleden én heden.”

Wie in de objecten wil neuzen kan daarvoor via de website terecht in een database. Op de site kunnen tevens subsidieaanvragen worden gedaan. En ook daar waait een frisse wind. “Wij staan ook open voor innovatieve en vernieuwende projecten.”

Waardevolle verhalen vertellen

Het bestuur houdt zich daarnaast bezig met een opschoning van de collectie die deels in depot wordt bewaard. Tegelijk blijft het verwerven van nieuwe stukken, meestal op verzoek van Friese musea, uiterst actueel. De stukken worden door de OKS aangekocht en in bruikleen gegeven aan de musea, die ze

Nanne Ottema

Als jongeman koesterde Ottema al een brede belangstelling voor Fries erfgoed en Aziatisch keramiek. Hij verwierf in 1910 een omvangrijke Indische Verzameling die hij later aan de gemeente Leeuwarden schonk, onder voorwaarde dat er een passende behuizing voor werd gevonden. Zo geschiedde: in 1917 opende het Nationaal Keramiekmuseum Prinsessehof in Leeuwarden.

Toen Ottema in 1918 het notariskantoor van zijn vader in Leeuwarden overnam, bleef hij zijn verzameling uitbreiden. Hij richtte zijn blik daarbij steeds meer op Fries erfgoed. Naast zijn werk trad Ottema op als conservator van 'zijn' Prinsessehof. De collectie kunst- en cultuurhistorische objecten van Nanne Ottema is uniek. Zijn verzameling is een bron van inspiratie voor hedendaagse kunstenaars, erfgoedinstellingen, musea en wetenschappers. ■

Antoon Ott schreef in opdracht van de OKS 'Verzameldrift', een biografie over het leven van Nanne Ottema, (2022), 544 blz., 39,90 euro, een uitgave van uitgeverij Noordboek.

vervolgens toevoegen aan hun vaste collectie. De musea kunnen op deze manier waardevolle verhalen over Friesland, het Friese verleden en de Friese identiteit blijven vertellen. Daarnaast versterken de aankopen, voortbordurend op de basis die Nanne Ottema hiervoor legde, ook de internationaal befaamde collectie keramiek.

Zo'n aankoop werd onlangs, op verzoek van het Nationaal Keramiekmuseum Prinsessehof (waar een groot deel van Ottema's collectie is ondergebracht), op de veiling Bonhams in Londen gedaan. Daar verwierf de OKS onder meer een achttiende-eeuws Frans porseleinen Sèvres-koffiepotje, borden en een kopje, afkomstig uit een Australische privécollectie.

Achttiende-eeuws vakmanschap

Frans porselein ontbrak nog nagenoeg in de collectie van het in Leeuwarden gevestigde keramiekmuseum en Sèvres behoort sinds jaar en dag tot

de belangrijkste fabrikanten in de wereld. "Wat er in de achttiende eeuw aan vakmanschap werd geleverd, is onvoorstelbaar", stelt bestuurslid Hugo ter Avest, tevens directeur van museum Het Hannemahuis in Harlingen, die namens de OKS nauw bij de aankoop betrokken was.

Sèvres fabriceert nog altijd porselein dat wereldfaam vergaart. Zo eet de Franse premier van Sèvres-borden en staat op elke buitenlandse ambassade van Frankrijk een eigen servies. Tegenwoordig werkt de fabriek, vlakbij Parijs, met moderne, jonge kunstenaars samen. Zo gaan oud en nieuw, vroeger en nu, hand in hand. Oude ambachten en nieuwe tijden blijken prima samen te gaan.

Nanne Ottema: verzamelaar

Nanne Ottema (1874-1955) was een vermogende notaris, kunstverzamelaar, bestuurder, politicus en filantroop. Hij was een graag geziene en invloedrijke persoon in het culturele leven in Friesland.